

Rassenproef aardappelen biologische teelt 2013

Nieuwe rassen dienen zich aan

Lieven Delanote, Johan Rapol

Rassenkeuze blijft het belangrijkste wapen tegen aardappelplaag in de biologische teelt. De voorbije jaren diende zich een eerste generatie resistente rassen aan. In 2013 kreeg Inagro opnieuw een aantal nieuwe plaagresistente rassen aangeboden voor de rassenproef biologische teelt.

Proefopzet en teeltverloop

De proef werd aangelegd op het Proefbedrijf Biologische Landbouw van Inagro te Beitem op een zandleembodem. De voortekelt op het perceel was bloemkool. Er werd 25 ton biologische runderstalmest bemest. 16 rassen werden uitgeplant in 4 herhalingen, 11 rassen in 1 herhaling. Na de levering begin maart, werd alle pootgoed voorgekiemd. Op 22 april werd onder goede omstandigheden geplant. De plantafstand bedroeg 75 cm tussen de rijen en 36 cm in de rij.

De onkruidbestrijding gebeurde volledig mechanisch. De kleine ruggen werden voor opkomst tweemaal afgeëgd. Na opkomst werd in drie keer aangeaard. Hiermee werd een onkruidvrij gewas bekomen.

De koude meimaand zorgde voor een trage opkomst en opstart van het gewas. De gewasstand begin juli was algemeen goed. De vroegste rassen rijpten vanaf half juli versneld af door de droogte. Door de droogte werd ook een beginnende plaagdruk opnieuw stilgelegd. Een korte regenperiode eind juli kwam net op tijd om grote droogtestress te voorkomen.

Vanaf half augustus zette de plaag zich langzaam door in de proef. De meeste rassen toonden tegen die tijd ook tekenen van afrijping. Op 26 augustus werd de proef gebrand. Over de rassen heen werd gemiddeld 43 ton / ha bruto geoogst.

Resultaten

Een samenvatting van de resultaten wordt weergegeven in tabel 1. Voor de referentierassen en de rassen die op korte termijn praktijkrijp zijn en potentieel bieden voor de biologische teelt geven we onderstaand een korte bespreking. Een uitgebreid verslag is opvraagbaar bij de auteurs.

Agria kende een vlotte opkomst en maakt vrij snel een vol gewas. Agria is laatrijp en ging in de tweede helft van augustus langzaam onderuit als gevolg van de aardappelplaag. De marktbaar opbrengst (46,7 ton / ha) was hoog en erg grof. Gezien Agria lang kon uitgroeien was het OWG met 410 g / 5 kg hoog. Hierdoor kookte Agria licht melig. De smaak was zeer goed en Agria voldeed ook als frietaardappel.

Agria bevestigde in 2013 als biologische standaardaardappel. Plaag blijft niettemin een aandachtspunt.

AR 04-3153 (Alouette) is een nieuwe rode aardappel van Agrico. Alouette maakt vlot een vol gewas en is middellaat. Er werd geen enkele plaag vastgesteld in het loof. De op-

brengst (42,6 ton / ha) is goed en grof. Ondanks het hoge OWG (404 g / 5 kg) lijkt Alouette weinig gevoelig voor stootblauw. De knollen zijn rood, lang ovaal en hebben vrij vlakke ogen. Alouette kookt vrij vast, is geelvlezig en heeft een goede smaak. De frietkwaliteit is matig.

Alouette is beloftevol voor het rode segment.

Ballerina is een vroegrijp ras met een eerder beperkte loofontwikkeling. Eind juli was het gewas reeds in grote mate afgerijpt. De marktbaar opbrengst (34,7 ton) is laag. De sortering is niettemin gunstig. Ballerina is een lange aardappel met vlakke ogen en gele schil. Ballerina kookt vast en heeft een redelijke smaak.

Ballerina is een vroegrijpe, vastkokende aardappel met een gunstige sortering. De culinaire kwaliteit is eerder matig. In jaren met vroege plaagdruk kan dit ras mogelijks iets betekenen.

Bellanova (recent omgedoopt tot **Almonda**) is een nieuw ras van Den Hartigh en haalde in Nederland reeds goede resultaten. Het gewas maakt veel stengels per struik en groeit vlot door. Bellanova is laatrijp en sterk tegen plaag. Er werd een opbrengst van 40 ton / ha gerealiseerd met een gunstige sortering. Bellanova haalde een goed OWG (387 g / 5 kg). De rond ovale knollen zijn lichtgeel tot bruin met vrij vlakke ogen. Bellanova kookt vast en smaakt goed, maar is niet frietgeschikt.

Bellanova is een beloftevolle tafelaardappel.

Biogold kwam vlot op, maar vormde daarna weinig gewas. Door de droogte rijpte Biogold vanaf half juli versneld af. Hierdoor bleef de opbrengst (33 ton / ha) laag tov het jaargemiddelde. Het OWG (410 g / 5 kg) was hoog. De knollen zijn ovaal en iets minder regelmatig van vorm. Biogold kookt licht bloemig en was eerder matig van smaak. De frietkwaliteit was goed.

Zoals reeds in voorgaande jaren bleek, blijft de productie van Biogold in droge jaren sterk achter. Biogold blijft als vroegrijpe aardappel niettemin een bedrijfzekere aardappel in jaren met een hoge plaagdruk.

Carolus is een forse aardappel met vrij veel stengels per struik en sterk opgericht loof. Het ras is laatrijp en vertoonde bij het loofbranden nog geen enkele plaagaantasting.

De opbrengst bedroeg 48,1 ton / ha en was erg grof. Het OWG (398 g / 5 kg) is hoog. De knollen zijn lang ovaal en egaal en worden gekenmerkt door rode, ietwat ingezonken ogen. Carolus kookte erg melig en kreeg een minder goede smaakbeoordeling. De frietkwaliteit is goed.

Carolus bevestigt in deze proef eerdere resultaten. Een goede plaagtolerantie en een goed opbrengstpotentieel zijn de twee troeven van Carolus.

CMK2004-001-002 haalt ondanks zijn vroegrijpheid alsnog een behoorlijke opbrengst. De kookkwaliteit valt in deze proef tegen.

CMK2005-070-005 is beloftevol, voor zover het lage OWG geen struikelblok is.

Connect (Den Hartigh) is een laatrijp ras dat veel stengels maakt, fors doorgroeit en over een goede plaagresistentie beschikt. De opbrengst (43,7 ton / ha) is goed met een gunstige sortering. Het OWG (402 kg / kg) is hoog. De rond ovale knollen zijn licht melig, maar kregen een slechte smaakbeoordeling. Ook de frietkwaliteit voldoet niet.

Connect lijkt teelttechnisch een sterke aardappel, maar voldoet mogelijk culinair niet.

El Mundo is een laatrijp ras met een goede gewasstand. Vanaf half augustus werd plaag vastgesteld in het loof. De opbrengst (46,1 ton / ha) is hoog en grof. De licht gele knollen zijn lang-ovaal en hebben een eerder laag OWG (353 g / 5 kg). Er werden 5 % drijvers vastgesteld. Het is onduidelijk of dit het gevolg is van doorwas. El Mundo was in deze proef vrij vastkokend en kreeg een goede score voor smaak. El Mundo is niet friet geschikt.

El Mundo scoort in deze proef goed als tafelaardappel. Zijn gevoeligheid voor aardappelplaag is een aandachtspunt.

Lady Anna is geschikt als tafelaardappel en frietaardappel, maar is onvoldoende plaagtolerant voor een bedrijfszekere teelt.

Obama: Als vroegrijpe aardappel biedt Obama mogelijk ook in jaren met een vroege plaagdruk een voldoende opbrengst. De culinaire kwaliteit was in deze proef echter onvoldoende.

Richill is nieuw in deze proef. Richill maakt een fors gewas en is erg laatrijp. In de tweede helft van augustus werd in beperkte mate plaag vastgesteld in het loof. De opbrengst (49,2 ton / ha) is was de hoogste in deze proef. De sortering was vrij heterogeen. Het OWG (330 g / 5 kg) was bijzonder laag met 18 % drijvers als gevolg. Het is onduidelijk of dit het gevolg is van doorwas. De rond ovale knollen zijn vastkokend en voldoende van smaak, maar waren ,mogelijks door het lage OWG, niet frietgeschikt.

Richill biedt mogelijk perspectief als biologische tafelaardappel. De plaagtolerantie en culinaire kwaliteit vragen echter bevestiging.

Sarpo Mira maakt veel stengels en groeide uit tot een fors gewas. Sarpo Mira is erg laatrijp en bevestigde zijn absolute plaagresistentie. De opbrengst (45,5 ton / ha) was goed met een gunstige sortering. Het OWG (448 g / 5 kg) is erg hoog. De licht rode knollen zijn erg blauwgevoelig en krijgen een minder goede score voor uitzicht. Sarpo Mira is witvlezig en kookt licht melig. Het uitzicht na koken was minder goed. De smaak en de friet zijn voldoende.

Sarpo Mira bevestigde in deze proef als robuuste plaagresistente aardappel met eerder matige culinaire kwaliteit.

VDZ 03-94 heeft potentieel als vastkokende aardappel, maar is mogelijk onvoldoende plaagtolerant.

Vitabella is nieuw in deze proef. Het ras kende een eerder matige gewasontwikkeling en rijpte snel af. Het gewas was afgestorven voor er reële plaagdruk was. De opbrengst bleef steken op 32,4 ton / ha met een fijne sortering. Het OWG was niettemin hoog (408 g / 5 kg). De knollen waren bijgevolg erg blauwgevoelig. De knollen zijn ovaal en licht geel en vertonen vrij diepe ogen. Er werd opvallend veel lakschurft vastgesteld. Vitabella is geelvlezig en kookt vast. De smaak en friet zijn voldoende.

Vitabella viel eerder tegen in deze proef gezien de lage opbrengst en de hoge aantasting door lakschurft.

Volgende rassen werden in slechts één herhaling uitgeplant. De resultaten zijn bijgevolg indicatief. Het gaat enerzijds om enkele referentierassen en anderzijds om enkele nieuwe rassen met nog beperkte ervaring in de biologische teelt.

Miss Bianca is wellicht te plaaggevoelig voor de biologische teelt.

Miss Malina lijkt over de gehele lijn te matig voor een doorbraak in de biologische teelt.

Bionica is in ondertussen vooral bekend onder de naam 'Nieks Witte'. Bionica is middenvroeg, heeft een eerder matige loofontwikkeling en is sterk tegen plaag. De opbrengst 37,6 ton is gemiddeld. Bionica haalde een hoog OWG (411 g / 5 kg) en was daardoor erg blauwgevoelig. De ronde knollen zijn witvlezig en koken licht melig. De smaak werd goed beoordeeld. De friet is eerder matig.

Bionica bevestigt eerdere proefresultaten.

ELZ 04-42 scoort goed, maar heeft niet meteen grote troeven voor een doorbraak in de biologische teelt.

Frieslander heeft zijn waarde als vroege aardappel maar moet tot dit segment worden beperkt.

KWS 04-416 is wellicht te plaaggevoelig voor de biologische teelt.

Leire lijkt te plaaggevoelig voor de biologische teelt.

Solist maakt weinig stengels, blijft schraal qua gewas en is vroegrijp. De opbrengst (21 ton / ha) is te laag. De smaak en de friet zijn beide slecht. Dit bleek ook in de rassenproef 2011.

Toluca vormt een matig gewas, is middellaat en heeft een goede plaagresistentie. De opbrengst (46,2 ton / ha) is goed maar erg grof. Het OWG was goed (397 g / 5 kg). De aardappelen zijn vrij vastkokend en werden goed beoordeeld qua smaak. De frietbakking is onvoldoende.

Toluca bevestigt in deze proef eerdere resultaten.

VOS-2006-001-001 kent een goede gewasontwikkeling en is laatrijp. Er werd geen enkele plaag vastgesteld. De opbrengst (47,9 ton / ha) is erg hoog. De sortering is eerder heterogeen. De lang ovale en lichtgele knollen hebben een hoog OWG (399 g / 5 kg) en zijn blauwgevoelig; De aardappelen hebben een gele vleeskleur en koken melig. De smaak werd eerder als onvoldoende beoordeeld. De friet is matig.

VOS-2006-001-001 heeft een goede plaagresistentie en een hoog opbrengstvermogen als troef. De culinaire kwaliteit vraagt om bevestiging.

VOS-2008-056-007 maakt snel een fors gewas en is middellaat. Er werd geen enkele plaag vastgesteld. De opbrengst 46,2 ton is hoog en heeft een gunstige sortering. De ovale knollen hebben een paarse kleur en een hoog OWG (397 g / 5 kg). De aardappelen hebben een lichtgele vleeskleur en koken licht melig. De smaak en de friet zijn net onvoldoende.

VOS-2008-056-007 een goede plaagresistentie en een hoog opbrengstvermogen als troef. De culinaire kwaliteit vraagt om bevestiging.

Besluit

Het proefjaar 2013 kende een koude en trage start. Vanaf juni konden de aardappelen vlot doorgroeien. De plaagdruk bleef tot op het einde van het seizoen laag en was hierdoor niet echt een selectiecriterium.

Het standaardras Agria (polyvalent) bevestigt in deze omstandigheden met zowel een goede opbrengst als een goede culinaire kwaliteit voor zowel consumptie als friet. Anderzijds wijst de plaagaantasting die werd waargenomen in de tweede helft van augustus ons op zijn gevoeligheid voor plaag.

Voor deze proef werden niet minder dan 10 rassen aangemeld met een zeer goede plaagresistentie. Dit wijst op een sterke ontwikkeling in de veredeling. Sarpo Mira, Bionica en Toluca zijn reeds langer bekend en bevestigen hun eigenschappen proef.

Enkele nieuwe rassen combineren een goede plaagresistentie met een hoog opbrengstvermogen en goede culinaire kwaliteiten. Alouette lijkt een polyvalente rode aardappel. Bellanova scoorde goed als tafelaardappel. De potenties van Carolus liggen mogelijk eerder in de industrie. Connect, de nummers CMK en de nummers VOS hebben mogelijk onvoldoende culinaire kwaliteit.

Biogold blijft een vaste waarde, maar blijft opnieuw achter in opbrengst als gevolg van de droogte in juli. Frieslander was de vroegste aardappel, maar moet zich tot dit segment beperken.

Richill en Vitabella kregen eerder in Nederlands onderzoek positieve kritieken. In deze proef konden we de plaagresistentie onvoldoende inschatten. Richill biedt mogelijk perspectief als tafelaardappel. Vitabella viel tegen qua opbrengst en bleek erg gevoelig voor lakschurft.

Ballerina, El Mundo, VDZ 03-94 en Lady Anna zijn rassen die eerder gevoelig zijn voor plaag, maar misschien toch iets kunnen betekenen voor de biologische teelt dankzij hun vroegheid. Dit vraagt om bevestiging. Ballerina, El Mundo en VDZ 03-94 zijn tafelaardappelen. Lady Anna leent zich zowel als tafelaardappel, als voor friet Voor Obama, Miss Bianca en Miss Malina, ELZ 04-42, KWS 04-416, Leire en Solist zien wij op basis van deze proefresultaten geen doorbraak in de biologische teelt.

Contactpersonen: Lieven Delanote (Inagro)

TEL: 051 27 32 50

E-mail: lieven.delanote@inagro.be